

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—, — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5. poštni predal 22, telefon 2326. Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 109 • Maribor, četrtek, dne 27. oktobra 1938 • Leto XIII

Izid senatskih volitev v Franciji Francoski narod ni volil

Socialisti so pridobili en mandat.
V nedeljo, dne 23. oktobra so se vršile volitve 97 senatorjev, t. j. ene tretjine senata. Dobili so: republikanska demokratska unija 27 (+9), republikanski levičarji 10, neodvisni radikali 9 (—1), radikalni socialisti 41 (—6), republikanski socialisti 4 (—4), republikanska socialistična unija 2 (—1), socialisti 4 (+1). Komunisti v senatu niso zastopani. Najbolj je napredoval centum, t. j. republikanska demokratska unija, ki v parlamentu nima nobenega mandata. Napredovali so socialisti in republikanska socialistična unija, ki zagovarjata skupnost ljudske fronte. Izgube radikalnih socialistov in ostalih gredo na rovaš njihove neodrejene politike in oklevanja.

Izid francoskih nadomestnih volitev v senat presojajo nekateri listi kot znak preorientacije francoskega naroda na desno. Resnici na ljubo je treba ugotoviti, da francoski narod sploh ne voli senatorjev, ampak le župani, poslanci, senatorji in člani okrožnih skupščin. Volitve se vrše posredno in je mogoče govoriti le o preorientaciji raznih honoracijorjev, meščanskih demokratov, na desno. Socialisti med temi honoracijorji nikoli niso imeli pristavev. Ako vzamemo, da so od 314 članov senata imeli doslej samo 16 mandatov.

Novi zakon o delovnem času in mezdah v Ameriki

Najnižja mezda 25 centov (din 11.25) na uro, najdalji delovnik 44 ur tedensko.
Dne 23. oktobra je stopil v veljavo v Zedinjenih državah severne Amerike zakon o maksimiranju delovnega časa in minimalnih mezdah. Najnižja mezda je določena na 25 centov na uro, najdalji delovnik pa sme znašati 44 ur na teden. Z novim zakonom se bo izboljšala mezda 750.000 delavcem, poldrug milijon delavcev pa bo deležno skrajšanja delovnega časa. To znači, da ima ogromna večina delavstva mnogo boljše plače, kot pa jo predpisuje zakon in znatno krajši delovnik.

Zadnje vesti Madžari bi radi imeli vse

Madžari so predložili ČSR vladi, da naj odstopi vse nesporno madžarsko ozemlje v celoti takoj. V ostalem pa naj se izvrši plebiscit za ali proti priključitvi Madžarski v vsej Slovaški in Podkarpatski Rusiji. Češkoslovaška vlada je na te predloge odgovorila odklonilno, toda spravljivo. Madžari upajo, da jih bo podpirala Italija.
Vodja češkoslovaških komunistov Gottwald je odpotoval v Moskvo in bo v Moskvi prevzel referat za srednjeevropska politična vprašanja.

Kongres radikalne stranke v Franciji

V Marseillu je pričel kongres radikalno socialistične stranke. Kongresu pripisujejo velik pomen, ker bo odločil o nadaljnjem zadržanju te stranke in ljudske fronte, katero tvori ta stranka s socialisti in komunisti. V četrtek bo govoril Daladier. Potem pa bo otvoril zunanje politično debato zunanje politični minister Bonnet.

85. konferenca Mednarodnega urada dela v Ženevi

V Ženevi zaseda 85. konferenca dela, ki se bo pečala z vprašanjem dopustov in nezaposlenosti.
Člani angleške mednarodne brigade v Španiji so prispeli v London.

Kolikor nas je, toliko veljamo!

Pomen vezave naših kandidatov z listo združene opozicije

V Avstriji, ki je bila znana reakcionarna država, je delavstvo leta 1905. po težkih bojih izvojevalo splošno, direktno in tajno volilno pravico. Po ljubljanskih ulicah je takrat korakalo okoli 12.000 manifestantov za splošno, direktno in tajno volilno pravico. Enake manifestacije so se vršile po vsej Sloveniji, po vsej Avstriji. Avstrijska vlada je pod pritiskom javnega mnjenja, ki so ga podpirale deloma tudi druge stranke, celo naši šusteršičijanci, morala ustreči zahtevi. To je bila epohalna zmaga delavstva in svobodoljubnih državljanov.

Avstrija je v svetovni vojni sicer propadla, ker je vodila proti volji parlamenta svojo zunanjo imperialistično politiko, predvsem proti Srbiji in Balkanu. Nemški in avstrijski imperializem sta skovala načrt svetovne vojne in s svojimi nekulturnimi metodami preprečila, da bi bila avstrijska in nemška javnost mogli s treznim predudarkom presojati njiju akcijo. V splošnem pa je bilo javno mnenje, da je avstrijski ultimāt, ki je bil poslan Srbiji spora-

zumno z Nemčijo, znak imperialističnega barbarizma.

Tudi danes se nahajamo pred zapletenim položajem v Evropi. Morda je kompleks političnih vprašanj danes še bolj zapleten, kakor je bil 1914. Zagoneten je. Imperializem je hujši kakor je bil, agresiven je in odkrito napoveduje imperialistične akcije. Da je stvar resna, dokazuje tudi oboroževalna tekma, ne tekma, ampak dirka, ker se za oboroževanje izdaja še enkrat toliko kapitala kakor v dobi vojne leta 1914. Vsi pozivi, da se skliče svetovna konferenca za omejitev oboroževanja, so bili doslej brez uspeha. Zakaj imperializem ne imponira niti gospodarska ugotovitev, da vodi to strašno oboroževanje države v katastrofo.

Jugoslavija je manjša država, ki v velikem svetovnem vrvenju ne prihaja toliko v poštev. Vendar je tudi v naši državi potrebno, da narod odločevalno sodeluje v notranjih in zunanjih stvareh. Zato imamo narodno skupščino, občine, banovine. — Narod sam mora tod soodločevati tako glede politike kakor glede socialnopolitič-

nih in gospodarskih vprašanj. Jugoslovanski državljani imajo to pravico, zato jo zahtevajo in jo hočejo izvojevati v teh volitvah.

Kako je jugoslovanska javnost prežeta s to miselnostjo, dokazuje koncentracija vseh demokratičnih sil.

Ni to slučaj, to je potreba, kakor je bila nujno potrebna splošna volilna pravica pri nas pred 33 leti. Vsi volilci te miselnosti zahtevajo svobodo in demokracijo, da se ohrani kultura in moderna civilizacija ter da se uredi predvsem notranje razmere s svobodnim sporazumom.

Te sile imajo kulturno mislijo, ki naj obenem vpliva tudi na zunanji svet, ga zbudi in opogumi, da bo enako z nami ščitil današnjo civilizacijo pred grozečo katastrofo, ki jo napovedujejo gospodarstveniki in filozofi, če se svet ne spametuje.

Boj za te velike stvari je vreden največje odločnosti in požrtvovalnosti. Vso volilno dobo pridobivajmo pristaše s tem, da jim rojasnimo veliki pomen te volilne borbe. To si zapomnimo pred 11. decembrom in tudi ta dan.

Po zavzetju Kantona

Japonski uspeh na južnem Kitajskem.

Komaj dober teden dni je tega, odkar so Japonci izkrcali svoje čete v zalivu Bias in začeli s prodiranjem proti Kantonu, glavnemu mestu južne Kitajske, in že so ga zavzeli. Kitajci so 20. t. m. mesto izpraznili, dočim so vse važnejše objekte zažgali ali pa razstrelili. Nastali so ogromni požari, ki so uničili precejšnje dele tega velikega mesta.

Pomen Kantona za Kitajsko je bil v vsakem oziru velik. Kanton je bil izhodišče gibanja za pomlajenje Kitajske, obenem pa tudi največje kitajsko trgovsko mesto. Iz Honkonga, ki leži vzhodno od Kantona, in je v angleški posesti, so šle vse pošiljke orožja za kitajsko armado iz inozemstva preko Kantona. Ta žila dovodnica je sedaj presekana in Japonska si mnogo obeta od tega. Razširile so se vesti, da je Kitajska že zaprosila za premirje. Izkazalo pa se je, da so te vesti zaenkrat le skrita želja Japoncev, ki so po padcu Kantona računali, da so s tem že pristili Kitajsko na kolena.

Izgleda, da Kitajci še ne mislijo na predajo. Kitajska je ogromna pokrajina, ki je Japonci ne bodo mogli nikdar vse osvojiti. Narobe, s svojim nadaljnjim prodiranjem se japonska armada vsak dan bolj oddaljuje od svojih preskrbovališč ob morskimi obali in prihaja v čezdalje bolj neprijeten položaj. V zaledju potrebujejo Japonci ogromno armado, ki ima dovolj posla s kitajskimi četniki, kateri napadajo zlasti tren, razdirajo ceste in mostove, telefonske in telegrafske zveze. Kitajci pa so v prijetnem položaju, da koncentrirajo svojo vojsko na razmeroma majhnem ozemlju in organizirajo uspešen odpor.

Angleži, Francozi in Amerikanci.

Vdor Japoncev v južno Kitajsko je zelo presenetil Angleže. Angleži smatrajo že od nekdaj južno Kitajsko za svojo trgovsko ozemlje, ki ga obvladajo iz Honkonga in Kantona. Sedaj so Japonci gospodarji vseh zvez, ki so jih doslej kontrolirali Angleži. Neprijeten je položaj tudi za Francijo, ki je prav tako v trgovskih zvezah z južno Kitajsko preko svoje kolonije francoske Kitajske. Med prizadetimi so nadalje

Amerikanci. Japonci bodo gotovo napravili vse, da izkoristijo sedanji trenutek in se gospodarsko zasidrajo na južnem Kitajskem.

Japonsko-kitajska vojna s svojimi gospodarskimi posledicami z vsakim dnevom večja mednarodno napetost. Prej ali slej se bo iz to napetosti izcimil oborožen konflikt. Ore samo za to, kdo ga bo začel.

Kolonije . . .

Vznemirjenje v Angliji in angleških kolonijah.

Vzroki za vznemirjenje. se Nemčija pričinja ozirati po kolonijah. Nemško časopisje piše o tem vprašanju s precejšnjo odkritostjo. S tem pa je vznemirilo javno mnenje v vseh kolonijalnih državah, zlasti v Angliji.

S kolonijami najbrž ne pojde tako lahko, kot s Češkoslovaško, ker se ne bo našel noben angleški Runciman, ki bi predlagal vladi britanskega imperija, da naj odstopi del imperijalnih kolonij Nemčiji.

Opaza se, da je v Angliji pričela silna agitacija proti Nemčiji v zvezi s to najnovejšo zahtevo nemškega imperijalizma. — Prirejajo se shodi, obenem pa je vznemir-

Japonci zavzeli tudi Hankov

Japonska armada je zavzela tudi Hankov, za katerega so se borili več mesecev. Kitajska vojska se umika proti zahodu v gorate predele, kamor ji Japonci ne bodo mogli slediti.

Humanost japonskega vojskovanja nazono kaže dejstvo, da so japonska letala napadala parnike, na katerih je bilo 8000 kitajskih beguncev. Parniki so vozili po reki Jangce iz Hankova proti zapadu. Letala so z bombami potopila te parnike in je večina beguncev utonila.

Rekordna zmaga delavske stranke v Novi Zelandiji

Mladina voli socialistično.

K našemu zadnjemu poročilu o volitvah v Novi Zelandiji navajamo danes točne podatke o razmerju glasov, oddanih za posamezne stranke pri parlamentarnih volitvah 1935. in 1938. leta. Stranke so dobile glasov.

	1938. l.	1935. l.
Delavska stranka	494.425	392.000
nacionalna stranka	356.031	285.000
nezavisni	24.999	67.000
liberalci	5.681	—
neodv. laburisti	2.674	—
Skupaj	885.271	766.000

Število volilcev se je torej povečalo za

119.271, in od tega jih je dobila delavska stranka 103.000. Mladina je torej socialistična.

Mandatov v novi zbornici ima delavska stranka 54, nacionalna 24, neodvisni 2, kar pomeni, da bo delavska vlada neovirano nadaljevala svoje delo.

Sam konservativni dnevnik »Times« pri- znava: »Število glasov, oddanih za laburistične kandidate, predstavlja pravi rekord.«

Na velikem nemškem parniku »Deutschland« je izbruhnil velik požar. Parnik pluje v Ameriko in je klical na pomoč. Požar so že udušili.

Natezanje okoli Španije med velesilami

Italija še ni odpoklicala vseh svojih čet.

Italijanski listi priznavajo, da Italija še vedno ni poklicala vseh svojih čet iz Španije, ampak le majhen del. Odpoklic svojih sil pa veže na pogoj, da prizna Anglija generalu Francu pravice vojskujoče se stranke. Tega pa Angleži zopet nečejo. Iz Anglije se vedno bolj določno govori o potrebi restavracije monarhije v Španiji in povdarja, da bi to bila edina mogoča rešitev španskega »vprašanja«.

Natezanje med Anglijo in Italijo radi Španije, ki je v resnici samo natezanje za nadvlado nad gibraltarskim morskim prelivom in za nadmoč na Sredozemskem morju, je eden izmed kamnov spodbite evropskega miru.

Republikanci odpoklicali vse mednarodne čete.

Med tem, ko so Italijani odpoklicali samo neznaten del svojih čet, so republikanci razorožili vse mednarodne brigade in jih odpravili s front v zaledje.

Republikanci smatrajo, da je njihova vojaška sila dovolj velika, da jim mednarodna pomoč ni več potrebna. To naziranje republikancev potrjujejo tudi dogodki na fronti. Nacisti ne morejo nikamor naprej, dasi imajo pred seboj samo španske republikance. Pri Madridu so napadli te dni, pa so bili odbiti.

Predvolilno gibanje v razmahu

Par zanimivosti.

Razpis volitev je prinesel nekaj več živahnosti v naše že docela okorelo politično življenje. Večjih političnih akcij sicer ni opaziti, ker niso še postavljene vse kandidature. Gospodje okoli »Slovenca« se zelo brigajo za postavljane kandidatur v njim nasprotnih taborih, o svojih lastnih zadevah pa so zelo redkobe-sedni. Ne gre jim vse po volji, kot bi radi. Zaenkrat je znano, da bo kandidiral notranji minister dr. Korošec v celjskem srezu in ne v Ljubljani. V Ljubljani je najavil svojo kandidaturo na Mačkovi listi pristaša SLS starega kova dr. Stanovnik.

Malo ali pa nič se ne čuje o akciji modrih srajc. Napovedujejo pa, da bodo kandidirali v vseh srezih na listi JRZ. Ljotičevci se omejujejo v svoji volilni

akciji na barvanje plotov z vzkliki na »führerja« in trošenje letakov, v katerih pojejo slavo fašizmu. Iz JNS pa še vedno izstopajo senatorji in drugi odličniki, ki se ne morejo sprijazniti s tem, da je stranka sklenila sporazum z dr. Mačkom in se odrekla svoji dosednji ideologiji o ureditvi države. — Socialistični kandidati bodo določeni na sreskih konferencah. Zato so vsa poročila, ki govore o teh in onih kandidaturah naših sodrugov, zaenkrat preuranjena, v kolikor niso lansirana v namenu, da povzročajo zmedo. V volilnem boju ima uspeh le tisto organizirano gibanje, ki nastopa disciplinirano, ne posluša na prišepetavanja nasprotnikov in »prijateljev«, ki so včasih še nevarnejši od nasprotnikov.

Doma in po svetu

Vlada dr. Stojadinovića je ustanovila propagandni urad, ki ga vodi minister socialne politike Cvetković.

Naša trgovinska bilanca je letos pasivna. Naš izvoz je znašal v prvih devetih mesecih t. l. 3.529,2 milijona dinarjev, uvoz pa 3.824,6 milijonov dinarjev. Bilanca je torej pasivna za 295,4 milijone dinarjev. Lani je imela trgovinska bilanca 769,5 milijonov dinarjev aktive. Meročajni krogi pričakujejo, da se bo izvoz v zadnjem četrtletju zvišal in izravnal pasivnost.

Naše rušilce bo gradila Nemčija. Iz Anglije poročajo, da bo naša vlada oddala naročilo za zgradbo par vojnih ladij-rušilcev nemškimi ladjedelnicam. Gre za naročilo v iznosu okroglo 500 milijonov dinarjev.

Dva častnika obmejnih čet in en obmejni stražnik so te dni zmrznili v zasneženih hribih na jugoslovansko-bolgarski meji.

V bolgarskem sobranju bodo razpravljali o več stotilijonskem kreditu za oboroževanje.

Papež o položaju duhovščine v Nemčiji. Te dni je nagovoril papež deputacijo kongresa za raziskovanje svetih mest, ki je prišla k njemu v njegovo letovišče Castell Gandolfo. V svojem nagovoru se je bavil predvsem s položajem cerkve v Nemčiji. Zaključil je svoja izvajanja z besedami: »Ta preganjanja zadenejo tudi najrevnejšega med verniki.«

Nad 300 madžarskih fašistov so ujeli v Podkarpatski Rusiji, ko so vdrli na češkoslovaško ozemlje in vršili teroristične akcije. Ujetniki bodo postavljeni pred sodišče.

Pospešeno izdelovanje letal v Franciji. Po sklenjenem miru v Monakovem sta sklenili tako angleška, kot francoska vlada, da bosta pospešeno nadaljevali z oboroževanjem. Fran-

coska vlada bo zgradila v par letih zračno brodogradnjo 5000 letal. Pred leti so zgradile francoske tovarne letal mesečno po 38 letal, sedaj znaša proizvodnja 62 letal na mesec, ki se bo pa zvišala odslej na 200 letal.

Poljski zunanji minister Beck namerava v kratkem obiskati kanclerja Hitlerja. Razpravljala bosta o eventualnem podaljšanju sodelovanja, ki se je ob priliki češkoslovaškega vprašanja izkazalo kot zelo plodonosno za Nemčijo.

V Palestini še vedno krvavi boji. Angleške oblasti so začasno odpoklicale vse svoje posadke in varnostne organe iz krajev, ki so bili ogroženi po Arabcih in je bilo očitno, da majhna angleška oborožena sila napadalcem ne bo kos. Zaenkrat operira angleška vojska v Jeruzalemu in okolici, potem pa bo začela čistiti ostale predele Palestine.

Razstava zdravniških izumov v Londonu. V Londonu je razstava zdravniških izumov, ki nazorno kaže, kako velik napredek zaznamuje zdravniška veda v zadnjih letih in tudi v najnovejšem času. Na razstavi je videti izum barvne fotografije v zdravniški službi, električni stetoskop, nove preparate za ustavitve krvavenja, sredstvo za preprečenje ošpic, aparat za delitev radioaktivne vode, gumijaste rokavice, podložene s svilo, ki vpija pot, ter razne vitaminske preparate vitaminov A in B v točno določenih dozah. Veliko pozornost vzbujajo tudi izumi, ki odpravljajo potrebo nošenja očal; očala nadomestjuje neke vrste majhna steklena leča, ki jo je mogoče namestiti pod očesnimi vekami, ne da bi bilo to združeno z neprijetnostmi za nosilca.

Predor za avtopromet pod Šentgotthardom. Šentgotthardski predor je znan kot najdaljši

Iz češkoslovaške

Socialdemokrati o strankah.

Vodstvo socialdemokratske stranke v Prahi je na svojem nedavnem posvetovanju poverilo posebno komisijo, ki naj sklepa o poenostavitvi strankarskega življenja in sploh političnih razmer.

»Obračunavanje«.

Po desničarskih listih se pojavljajo grožnje gotovih veljakov, da bodo sedaj »obračunali« s temi in onimi. V dnevniku legionarjev »Narodni osvobodenci« se pisatelj Karel Nový v uvodnem članku ostro obrača proti tem neodgovornim elementom, ki v času, ko potrebuje narod edinosti in železno disciplino, zopet greše nad svežnjem Svatoplukovih palic.

Reakcija se javlja v ČSR.

Nesreča, ki je doletela ČSR bo imela neprijeten odmev v političnem življenju češkoslovaškega naroda. Že razkosanje države na avtonomne pokrajine pomeni koncesijo reakciji. Prvo, kar se je zgodilo, je bila prepoved komunistične stranke. Sedaj pa prihaja na vrsto tudi drugo. — »Sokol« je sklenil neke vrste »protižidovsko« resolucijo. — Agrarci, ki so že od nekdaj usmerjeni na desno, po svojih časopisih zahtevajo zatrtje »Prager Presse«, ki je bila kot znano uradni organ češkoslovaške vlade za informiranje inozemstva. Listi, ki zahtevajo ustavitve »Prager Presse« dostavljajo, da je treba zatreti vse časopise, ki je »sokrivo« nesreče, katera je zadela deželo. Slovaška vlada je prepovedala na svojem ozemlju širjenje »Prager Tagblatt«. — Prikrita gonja je naperjena tudi proti bivšemu prezidentu ČSR, dr. Benešu. Politikom, ki so zadnje čase imeli stike z njim, se šteje to v velik greh. — Ako mislijo desničarski krogi v ČSR, da si bodo na ta način iz svojih sovražnikov ustvarili prijatelje, se motijo, lahko se pa zgodi, da bodo zaigrali simpatije resničnih prijateljev češkoslovaškega naroda.

Dr. Beneš z ženo v Angliji.

Bivši češkoslovaški prezident dr. Beneš je prispel s svojo soprogo v Anglijo. Časopisom je izjavil:

»Moram pozabiti preteklost in misliti na bodočnost. Sedaj sem navaden državljani in moram za to skrbeti za svojo bodočnost. Osebnih zadev sem doma tako uredil, da bom lahko ostal v tujini, kakor dolgo bom smatral za potrebno. Usoda Češkoslovaške je v poklicanih rokah svoje vlade.«

predor v Evropi. Skozi ta predor vozijo orientekspresni vlaki preko Švice v Francijo. Sedaj se je pojavil načrt, da bi zgradili sporedno s tem predorom še en predor za avtomobile. Gradbo tega predora si zamišlja neki arhitekt na ta način, da bi se iz železniškega predora napravilo na več mestih prečne predore, skozi katere bi odvažali in dovažali material in bi na ta način lahko vrtali na več krajih naenkrat in ne samo z dveh nasprotnih strani. Predor bi stal 480 milijonov dinarjev, gradnja pa bi trajala dve leti in pol. Iz tega vidimo, koliko so pripravljeni »tu« žrtvovati za dobre prometne zveze.

Komarji povzročili letalsko nesrečo. Nad Barijem v Italiji je zašlo neko vojaško letalo v oblak komarjev-moskitov, ki prenašajo malarijo. Komarji so na gosto posedli po pilotovih očalih, ki naenkrat ni nič več videl. Zlezli so tudi skozi razpoke v razne aparate, ki so odpovedali in nazadnje jih je vsrkal še motor ter se ustavil. Pilot je moral skočiti s padalom iz letala. Letalo pa je treščilo na zemljo in se razbilo.

Letalska nesreča. Neko avstralsko letalo se je radi megle zaletelo v nek hrib in se raztreščilo. Pet potnikov je mrtvih.

Največja sladkorna tovarna je pogorela. Največja sladkorna tovarna v Evropi v Naskovu na Lollandu je pogorela.

Bodoča češkoslovaška ustava.

Češkoslovaška bo morala dobiti novo ustavo. Vse kar se sedaj dela v ČSR je protustavno. Strokovnjaki so že izdelali načrt nove ustave. Država bi ostala demokratična republika. Parlament bi štel 200 poslancev in sicer 140 Čehov, 50 Slovakov in 10 Rusinov. Senat pa 24 članov. Centralna vlada bi bila sestavljena iz 8 ministrov avtonomne Češke, 5 ministrov Slovaške in 3 ministrov Podkarpatske Rusije. Splošna volilna pravica bi ostala. Uveljavljen pa bi bil večinski princip in pa, da bi liste postavljale osebe, ne stranke. To je načrt, ki pa se bo najbrž še zelo spremenil.

500.000 beguncev

Iz zasedenega ozemlja je pribežalo v notranjost Češkoslovaške okrog 500.000 beguncev, za katere so priredili po vsej državi posebne tabore in tudi vsaka občina skrbi za begunce. Celo delavske rodbine sprejemajo z obudovanjem vredno gostoljubnostjo pod svojo streho begunce, zlasti pa otroke.

Poprava mej med Nemčijo in ČSR

Zadnje dni je Nemčija izpraznila okoli 15 čisto čeških krajev, ki jih je bila zasedla nemška vojska v sporazumu z mednarodno komisijo v Berlinu.

Tudi praški vodovod

je obvisel z enim izvirkom v okupiranem ozemlju severno od Mšena. Poročajo pa, da s tem praški vodovod ne bo ogrožen, ker v novih razmerah ni računati z nadaljnjim porastom mesta in bodo vsled tega lahko izhajali z lastno češko vodo.

Na letališču Ruzinu pri Prahi je začel z delom delovni bataljon, ki je bil pred kratkim sestavljen. Delovni čas teh delavcev znaša 48 ur tedensko poleti in 40 ur pozimi.

Avstrijske novice

Nemška vlada je odredila, da se oblasti ne smejo več udeleževati cerkvenih procesij, slavnosti in maš. Pravtako je prepovedano, da bi na uradnih poslopih izobežali zastave ob priliki cerkvenih praznikov.

Predzadnje poklicno štetje v Nemčiji se je vršilo l. 1933. Letošnje štetje pa je bilo 25. junija 1938. Državni zavod za posredovanje dela in zavarovanje brezposelnih je našel 18.046.000 delavcev in 4.241.000 nameščenecov. V poljedelstvu (vključno vrtnarstvo) so našli 1.384.000 moških in 801.000 žen, skupaj 2.185.000 delavcev. Primerjava z letom 1933, pokaže, da se je število poljedelskih delavcev (brez vrtnarjev) znižalo za 165.000. Število moških delavcev se je znižalo bolj kot število žen. Poljedelski delavci se selijo v industrijo. Glavni vzrok temu pojavu so nizke mezde poljedelskih delavcev. Zanimivo je, da so odšli poljedelski delavci v industrijo, kljub temu, da zakoni menjanje poklicev prepovedujejo in kaznujejo. Toda, kakor se vidi, delavcev ne ovirajo niti zakoni, niti riziko, ki ga pri tem lahko utrpel. Ker je radi tega nastalo pomanjkanje delovnih sil v poljedelstvu, skušajo izpadek nadomestiti z inozemskimi sezonskimi delavci. Tako poroča v št. 453 »Berliner Börsenzeitung« od 28. 9. 1938. Ta izvajanja berlinskega časopisa pa potrjujejo tudi izpovedi naših poljedelskih delavcev, ki se vračajo skrajno nezadovoljni iz Nemčije.

Pristopajte k društvu za vpepeljevanje mrtličev

»OGENJ«
MARIBOR

oskrbuje za umrle vpepeljitev v krematoriju v Gradcu. Sprejemnina, enkratna po starosti in mesečna članarina Din 15.—. Razen tega nimajo člani s pogrebom nobenih stroškov. Zahtevajte pravilnik na:

»Ogenj«, Maribor, Koroščeva ulica 8

Spoved pri generalnem ravnatelju

Napisal Johannes Lentz.

»Nič drugega ne pomaga, kar povedati mi moram,« je mrmral Dollinger predse in si živčno zategoval svojo obrabljeno ovrtnico, medtem ko je zavil po stopnicah proti ravnateljevi pisarni.

»Saj vem, stari je korenina,« je nadaljeval svoj samogovor. »Razen tega pa zanj to itak ni važno, saj je že hudo v letih. Prav za prav bi se moral najprej z Ano pogovoriti, toda morda bi me zavrnila... Generalni ravnatelj je bogat: sinji avto ima in dva debela prstana na tolsti levi. Moja plača je prav suha, moj obraz tudi, o še bolj pa moja obleka. Ne bom mu mogel nastaviti noža na vrat... Jaz revež, on pa generalni ravnatelj...«

Tako je modroval naš dobri Dollinger kar sredi stopnic. Zdajci ga je spreletela spet nova misel:

»Generalni ravnatelj je pošten mož. Takole mu bom rekel: Gospod šef, stoj! generalni ravnatelj mu moram vendar reči, torej, gospod generalni ravnatelj, z Ano bi se rad oženil. Ne pri priči, zdaj imam še premalo plače... Rečem vam pa, da je tako poštena, tako odkritosrčna in tako lepa, da vam je sploh opisati ne morem. Tako prekrasne ozke obrvi ima in tako visoko vedro čelo, da se prav nič ne čudim, gospod generalni ravnatelj, da gre včasih tudi z vami na sprehod. Nič ji ne zamerim. Saj je mlada, še trideset jih nima, pa bi se rada navžila življenja... Zato torej, gospod generalni ravnatelj, bodite tako prijazni in imejte usmiljenje z menoj ubogim uradnikom, pa je nikar več ne vabite s seboj. Toliko lepih žena poznate,

toliko jih bo šlo z vami kolikor boste le hoteli, toda Ana je — pri moji veri — premлада in prenedolžna... Škoda bi je bilo... Gospod generalni ravnatelj, zdaj vidite koliko mi je do nje; čezmerno jo ljubim, vam je samo igračka.«

Dollinger se je prekinil in se zamislil v tiste čase, ko se je seznanil z njo.

Nasproti tovarne je stala, kakor da bi koga čakala. On se je pa kar na lepem zaletel vanjo, ker se mu je tako grozansko mudilo k prijatelju, da bi ne zamudil radijskega prenosa iz opere. Tako ljubko in tako prisrčno se je nasmejala njegovi nerodnosti, da se je še on nasmehnil, namesto da bi se opravičil. Kar prijel jo je pod roko in odšla sta skupaj v mesto. V neki imenitni gostilni sta pila težko sladko vino — same neumnosti ji je govoril, dokler mu ni prepustila desnice, da jo je lahko obsul s poljubi. Tedaj sta se oba hkratu

zresnila, ker sta opazila, da stvar ni tako nedolžna, ko se je na prvi pogled zdelo.

Dollinger se je zalotil sredi tega razmišljanja še zmerom na stopnicah. Zamisljeno je bil zrl skozi zaprta okna na umazano tovarniško dvorišče.

Prava nesramnost, če se mu bo generalni ravnatelj zasmejal v obraz. Morda se pa ne bo! Zavaljen je in za družinsko življenje ima prav mnogo smisla. O, pa še kako patriarhalen je, saj podari vsakemu nameščencu, ki se ženi, lepo sinjo pokrajinsko sliko. Nerodno bo le, če Ano ljubi, zakaj ljubezen je nepreračunljiva...

Nenadoma se je znašel Dollinger pred vrati.

»Do tri štej, potlej pa kar hrabro potrkaj,« si je dejal. »Potlej, ko boš notri, pa mu kar povej kakšna je stvar. Saj ste vendar mož globokega razumevanja... mu reci, Dollinger, le korajžo!«

(Konec prihodnjič.)

Iz naših krajev

CELJE

Advokat dr. Fritz Zangger — oproščen.

Advokat dr. Fritz Zangger v Celju je v civilni pravdi hrastniškega steklarja proti tamnišnji tov. »Zedinj. steklarne« naznačil tožečega delavca za »boljševika«. Ker pa je bil delavec mnenja, da nima z boljševizmom nobene zveze in »boljševik« nikdar ni bil ter je prišlo do zakonu o zaščiti države, je vložil steklar proti odvetniku dr. Fritz Zanggerju tožbo zaradi klevete pri okrajnem sodišču v Celju. Toda dr. Fritz Zangger je bil obtožbe oproščen, čeprav je priznal, da je tako napisal v spisu o tožniku. Okrajno sodišče v Celju je s sodbo Kps 249-36 utemljilo to oprostitev s tem, da je obdolženec dr. Fritz Zangger kot zastopnik tožene trdil, da je storil s tem kot zastopnik stranke le svojo dolžnost, ki mu velja, da iznese vse okolnosti, ki utegnejo komunisti stališča njegove stranke v pravdi. Po mnenju sodišča gre v tem slučaju za izvršitev gotove dolžnosti in ne le za zaščito upravičenosti koristi. Po besedilu § 306 kazenskega zakonika obdolženec ni kazniv, čeprav koristi njegove stranke ne bi bile pretežnejše, kot škodovana korist oklevetane osebe.

Nova kolektivna pogodba pri tvrdki »Apne-rik«. V torek, dne 25. t. m. so se vršili v Rušah pogajanja med predstavniki SMRJ in vodstvom podjetja, ki so bila uspešno zaključena. Podpisana je bila nova kolektivna pogodba, ki poleg drugih ugodnosti določa tudi 8% zvišanje mezd delavcem. Ker podjetje obratuje v sezonskem času, bo tudi letos prenehalo le v obratovanju s 1. novembrom. (Zanimivo je, da je kljub temu posrečilo skleniti novo kolektivno pogodbo.) Tudi v tem pogledu so delavci dosegli nekatere ugodnosti in jih bo tvrdka v času brezposelnosti podpirala z življenjskimi potrebščinami. SMRJ, ki ga je zastopal ob lastni tajnik sodr. Šovljanski iz Ljubljane in obratni tajnik je zopet dokazal, da ta delavska organizacija, preizkušena v bojih za delavske pravice, res z velikim uspehom vrši svoje naloge.

ŠOSTANJ

Občina prodaja bivšo usnjarno. Pred leti je občina kupila bivšo usnjarno Ivana Vošnjaka. Preuredila jo je v stanovanja. Sedaj pa se bavi z mislijo, da poslopije zopet proda. Občina bi stanovanjskih hiš ne smela prodajati. Zlasti se ne sme dopustiti, da bi taka stanovanjska hiša s prodajo postala zlata jama za kakšnega spekulant, ki bi odiral najemnike. Ako pa misli občina, da je stanovanjsko vprašanje v Šostanju rešeno in da taka stanovanjska hiša ni več potrebna, potem pa naj hišo proda kakšnemu podjetniku, da bi se v njej namestil kakšen obrat, v katerem bi naše delavstvo dobilo lahko zaslužek in bi ne bilo več navezano samo na eno podjetje, ki si baš radi tega dovoljuje postopati z delavstvom kot se mu pač zdi.

HRASTNIK

V našem centru razredno zavednega proletariata se zelo živahno razpravlja o bližnjih volitvah v parlament, kjer hoče dobiti naše delavstvo svoje zastopstvo. Za take prilike so se rudarji vedno dobro pripravili. Doslej so se vsi člani društva, da prisostvujejo občemu mu zboru in da izpolnijo do tega dne vse obveznosti.

SLOV. BISTRICA

1. Delavsko kolesarsko društvo priredi dne 5. novembra ob 8. uri zvečer in 6. novembra ob 3. uri popoldan pevski koncert s komedijo »Družabni prepri«. Prijatelji petja in glasbe vlnudno vabljeni.

Odhodnica. Spet smo izgubili iz naših vrst vrlega in požrtvovalnega s. Polaniča Avgusta, ki je bil vpoklican k vojakom. Bil je vnet so delavec kulturnega in športnega gibanja ter ga bomo zelo pogrešali. Društvo mu je priredilo dne 16. t. m. lepo odhodnico in v nadi, da bo, čim se bo vrnil, stopil zopet v naše vrste.

RIBNICA NA POHORJU

Inž. Milan Lenarčič ponesrečil. Prejšnji teden bi se moral vršiti pri tukajšnjem sodišču razprave delavcev kamnoloma Josipdol proti lastniku, industrijalcu inž. Milanu Lenarčiču za mezdne zahtevke. Ko pa so prišli delavci na sodišče, so zvedeli, da je razprava preključena na nedoločen čas, ker je prišla na sodišče brzojavka, da se je inž. Lenarčič pri prometni nezgodi ponesrečil.

GUŠTANJ

Zborovanje kovinarjev. V nedeljo, dne 30. t. m. s pričetkom ob 9. uri popoldne se bo vršilo veliko zborovanje kovinarjev. Zborovanje sklicuje podružnica SMRJ in bo poročal njen lastni tajnik s. Šovljanski iz Ljubljane. Pridite vsi!

ČRNA

Renjen gostilničar. V petek zvečer so se neki drvarji stekli pri gostilničarju Matevžu, katerega je naenkrat drvar Lagaža z nožem trikrat zabodel v vrat in prsa, ko je prišel gostilničar mirat. Težko ranjenega gostilničarja so takoj odpeljali v bolnico, pretepače pa oddali sodišču.

LJUBLJANA

Ljubljanska zatemnitev.

V noči od ponedeljka do torka so jo pa zatemnili za poizkušnjo, kako bi se zadržala v primeru zračnih napadov. Simbolična slika mesta je bila jako lepa. Zakaj le v nekaterih hišah so ostali prebivalci nepokorni. Bele luči so odsevale skozi okna tudi v najtrši temi v mestu samem in tudi na periferiji.

MARIBOR

Gradnja carinarnice je pričela. Te dni so pričeli občinski delavci s podiranjem carinskega skladišča za kolodvorom. Lesena zgradba, ki se je deloma že sama od sebe zrušila, je kazila vso okolico in je res že skrajni čas, da jo odstranijo. Obenem so začeli tudi z odvažanjem zemlje in kopanjem temeljev za novo carinarnico poleg sedanje zidane zgradbe, v kateri je bila glavna finančna kontrola. Novi stavbi se bo morala umakniti tudi ta hiša, ki jo je finančna kontrola že izpraznila. V par dneh jo bodo morali zapustiti tudi vojaki, ki so v njej nastanjeni. Škoda, da so pričeli z delom tako pozno, saj bo kmalu nastopilo deževno vreme, potem pride sneg in mraz. Ni čuda, da pod takimi okoliščinami zaposleni delavci obole in si nekateri pokvarijo zdravje za vse življenje.

Cerkev na Kalvariji in pa kapelico pri gradu hoče dobiti mariborska župnija v svojo last. Zadeva ni tako enostavna, kot bi si človek mislil. Ne gre namreč samo za cerkev, ampak tudi za prostor neposredno okoli cerkve, ki bi na ta način postal cerkvena last. Ako bi novemu lastniku prišlo na um bi lahko preprečeval dostop k razgledu in slično, kar bi vsakega ne bilo v interesu javnosti in tujskega prometa. Praksa tudi kaže, da je v teku stoletij cerkev mnogo sveta, ki ji je bil podarjen in na katerem so bile razne cerkvene zgradbe, prodala in pri tem mnogo zaslužila. Kalvarija je izredno lepa razgledna točka in je svet, na katerem stoji cerkev mnogo vreden. Kapelico poleg gradu pa bi kazalo prenesti, ker tja ne spada in je bila tudi sezidana mnogo pozneje kot pa grad. S prenosom kapelice bi grad mnogo pridobil, pa tudi Grajski trg in njegova okolica bi izgledala bolj prijazno, kot izgleda danes.

Prodaja električnega mlina v vojaških skladiščih. Vojaška oblast je kakor znano zamenjala svoja skladišča v Melju za vojašnice, ki so bile last mestne občine. V vojaških skladiščih se je nahajal komplet mlin na električni pogon. Dinamo stroje za proizvajanje elektrike so gnale lokomotive. Mlin je moral imeti precejšnjo kapaciteto. Vendar pa ga po vojni niso več uporabljali. Pred par meseci je vojaška uprava prodala vso opremo tega mlina za staro železo. Kupec je plačal za vse skupaj 60.000 din. Sedaj že nad dva meseca demontira stroje in ostalo opremo.

Zatemnitev mesta dne 24. t. m. je bila, razen par oken, popolna. Ljudje so v temi taval po ulicah, nekatera poslopja n. pr. gledališče, so poslikali z napismi in v neki ulici so napadli zlikovci par ljudi iz zasede.

Predavanje o 20 letnem delu Jugoslavije na soc. področju bo imel v petek, dne 28. oktobra s pričetkom ob 8. uri zvečer v Ljudski univerzi tajnik Delavske zbornice Filip Urtnik. Pridite!

Mesarski strokovni tečaj. Mariborska poslovalnica zbornice obnospošpevalnega zavoda priredi strokovni tečaj za mesarske in klobačarske pomočnike iz mesta in okolice. Tečaj bo trajal najmanj 12 ur in bo predaval preizkušeni strokovnjak v takem času, ko je udeležba vsem najlažje mogoča. Prijavitelj se je v dopoldnevni urah v obrtno-zadružnem nadzorništvu na sreskem načelstvu, kjer se zvedo tudi nadaljnja pojasnila.

Pekovski mojstri in nočno delo

Pekovski mojstri v Sloveniji niso za neomejeno nočno delo.

Z ozirom na članek v št. 106 »Delavske Politike« z dne 20. t. m. pod naslovom »Pekovski mojstri zahtevajo uvedbo nočnega dela brez vsake omejitve«, smo prejeli:

»V nedeljo, dne 16. t. m. se je vršil kongres pekov v Beogradu, ki ga je sklical snujoči se državni savez pekovskih obrtnikov. Na ta kongres pa niso imeli pristopa pekovski mojstri, ki so organizirani v Centralnem uradu pekarskih organizacij Jugoslavije. To pa največ radi tega, ker so v zadnje omenjeni organizaciji včlanjeni pekovski mojstri za ureditev nočnega dela na ta način, da bi se obratovalo od polnoči do 12. ure, dočim beograščani in oni iz južnih krajev zahtevajo absolutno svobodo dela v pekovskih obratih in so v tem ozirom nepopravljivi. Pripominjam se, da so bili zborovalci na tem pekovskem kongresu v Beogradu pravzaprav samo hlebarji in ne pekovski mojstri v našem smislu. Ugotoviti moram tudi, da se mezdne in službene razmere pomožnega oseba v Beogradu samem in v južnih krajih države neprimerno slabše od naših. Sam g. minister za socialno politiko je izjavil, da v Beogradu obstojajo razmere, ki so na sramoto vse državi. Ugotavljam še, da so mezdne in delovne razmere pomožnega oseba v pekovskih obratih v Mariboru najpopolnejše v Jugoslaviji. Pekovski mojstri v dravski banovini so ugodili pekovskim pomočnikom, kolikor so jim mogli in so jim to dovoljevali njih lastni eksistenčni interesi. — Zahvaljujem se Vam za sprejem tega pojasnila in beležim z odličnim spoštovanjem

Koren Jakob.«

Desetletnica ljubljanskega radia. Te dni je minilo deset let, odkar je bila v Domžalah postavljena radio-postaja. Radio je gotovo pridobitev, toda prava pridobitev bi bila takrat, če bi služila pravim informativnim in kulturnim namenom. Ne bomo razglabljali te stvari.

Radio bi moral služiti javnosti.

Sprevod pokojnega obrtnega združ. nadzornika Ignaca Založnika. V ponedeljek, dne 24. t. m. je ogromna množica pogrebcev spremljala na zadnji poti pok. obrtno zadružnega nadzornika Založnika. Mrtvaške obrede je opravil starokatoliški župnik g. Jošt iz Celja. V imenu obrtnikov iz vse Slovenije se je od pokojnega poslovil g. Rebek, za mariborske obrtnike pa g. Vahtar. Ganljiv poslovilni govor je imel tudi predsednik »Ognja« in osební prijatelj pokojnika s. dr. Reisman. Pevski zbor obrtnikov je zapel žalostinko in svirala je vojaška godba. Razvil se je sprevod s pokopališča do avtofugana, na katerega so naložili krsto. Vojaška četa je v počast izstrelila salvo, nakar je autofurgon krenil s posmrtnimi ostanki pokojnika proti Grazu, v ondotni krematorij. Ljudje so se ponovno pričeli, da je mnogo lepši način shranjevanja pokojnikov kremacija, kot pa pokopavanje. Prevoz v graški krematorij je oskrbelo mariborsko društvo za vpepeljevanje mrlčev »Ogenj«.

Velik pevski koncert priredila mariborska in ljubljanska pevstva in orkestralna »Grafika« v soboto, dne 29. oktobra s pričetkom ob 8. uri zvečer v Kazinski dvorani, v proslavo 70-letnice obstoja organizacije grafičarjev. Spored koncerta je razviden iz velikih lepakov, ki so nalepljeni po vsem mestu. Opozorjamo naše delavstvo na ta koncert, ki bo nudil res umetniški užitek.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

B. Našič: Pokojnik. To zadnje delo Nušičevo, ki ga sam niti ni mogel več končati, sega po svojem zasnutku in po izpeljavi daleč nad okvir veseliger, kakor jih je Nušič prepsal in izzvenil v ostri kritiko naših domačih socialnih in moralnih razmer. Vprizoritev na našem odru je z vsi skrbnostjo pripravil režiser g. J. Kovič in dosegel, da je bila igra v celoti zelo trdna, stvarna, živahna in resnična. Vse oderske osebe Nušičeve kažejo, da je bil njih oče preizkušen oderski praktik, po svoji izrazitosti so vse zelo hvaležne, glavne prav tako kakor manjše in epizodne. V množici nastopajočih je treba omeniti predvsem g. Gorinšča, ki je glavno osebo Spasoje Blagojeviča postavil na oder s hrupno, življenjsko stvarnostjo in resničnostjo. G. J. Kovič je kot »pokojnik« podal izrazito, nevsiljivo podobo, dasi se mu je v zadnjem dejanju že poznala utrujenost radi dvojnega dela. Tudi vsi ostali igralci so bili trdno v okviru igre in dosegli, da je bila igra sprejeta z živahnim odobravanjem. — S.

Ljudske predstave v mariborskem gledališču. Za ljudske predstave ob nedeljah, ko prihaja v gledališče širše občinstvo, ki čez teden nima časa, ni vsaka predstava dovolj dobra, ampak velja zlasti tu načelo, da je najboljša še komaj dovolj dobro, kajti nedeljsko občinstvo je treba vzgajati, v širšem smislu za življenje, v ožjem pa za gledališče. Če tem zahtevam v splošnem še ustreza Finžgarjev »Divji lovec«, ki ga tudi letos podajajo. Je treba kar najočlovečnejše odkloniti Benedettijevo veseligoj »Dva ducata rdečih rož«. Plehko italijansko delce, ki prikazuje v kaj malo duhoviti in zabavni obliki kaprice zgornjih desetisočev, ki se dolgočasijo v zakonu, ne bo vzgajalo našega občinstva. Škoda za trud, ki so ga vložili v delo vsi trije glavni igralci, g. Rasbergerjeva, g. J. Kovič in g. Košič.

KRANJ

Novo cesto Kranj—Stražišče so pričeli tlakovati s kamnitimi kockami in je vsled tega za vsak vozni promet zaprta. Za vozni promet se uporablja zopet stara cesta.

Vsak sodrug naročnik, kateremu je za zmagovito listo združene opozicije, bo v ta namen širil »Delavsko Politiko«. Pred volitvami se politično življenje oživi, vsled tega so delavci bolj pristopni za naročanje delavskega časopisa. Sodrug naročniki, pridobite vsaj po enega novega naročnika!

JESENICE

Vsem sodrugom sporočamo, da nam hoče »Slovenec« biti za svetovalca ozir. šepetalca, katerega kandidata naj postavimo za naš okraj. Mi vemo, da nam »Slovenec« ne bo tega določal. — Kandidata bodo postavili delavski zaupniki iz vsega okrožja, ki se bodo sestali na tozaševni volilni konferenci, katera se bo vršila v nedeljo, dne 30. t. m. v Delavskem domu. Tam bomo odločali mi sami o vsem tem končno veljavno, brez cenzure kakega glav. odbora, kakor pri »Slovincu«. Dotlej pa se »Slovincu«, ki je nestrpen, samo smejmo!

Zaupniki spet popolnoma oproščeni. Kakor smo že poročali, so bili vsi jeseniški zaupniki pri KID za l. 1937, 16 po številu, zaradi letaka, v katerem so naznanili in utemeljili svoj sklep, da naj se volitve za l. 1938 ne vršijo, kaznovani najprej od tuk. policijskega komisariata z globami 100—500 din. Za tem so bili pa še vsi obtoženi po zakonu o zaščiti države slednje obtožbe so bili vsi oproščeni. Zdej pa smo dobili sporočilo, da so bili tudi oni zaupniki, ki so bili kaznovani s policijsko globo.

Upravnega sodišča v Celju popolnoma oproščeni. Ko dobimo pismeno razsodbo, bomo o njej še poročali.

Novo utesitve delavskih pravic v tovarni. Po obratih KID so bili te dni nabiti razglasili, ki jemljejo delavstvu dolgoletno pravico, da so jim svoji lahko donosali hrano v tovarno in to jutraj, opoldne in zvečer. Zaradi težkega dela, pri katerem delavec potrebuje okrepčilo in zlasti toplo hrano, se je to smatralo kot samo ob sebi umevno in iz zdravstvenih ozir. koristno, koristno ne samo za delavce, ampak tudi za podjetje, katerim je dobro hranjen delavec dal večjo storitev. Zdej je vsako prinašanje hrane med delovnim časom prepovedano, dovoljeno je zavžiti samo s seboj prineseno hrano v točno določenem razdobju, trikrat dnevno in sicer po 10 minut. Delavstvo je ta novi razglas zelo razburilo in so obratni zaupniki — zlasti obrata martinarne — sledeč sklepom obratnih sestankov, že napravili tozadevne intervencije. Upamo, da bo podjetje uvidelo, da se je s tem razglasom, ki je bil izdan brez kakršnega predhodnega zaslišanja ali posvetovanja z obratnimi ali organizacijskimi zaupniki, prenašlo in bo sporazumno z obratnimi zaupniki in organizacijami stvar uredilo tako, kakor je prav in za delavstvo primerno. Kakor smo poučeni se je s stvarjo pečal na svoji zadnji seji tudi upravni odbor bratovske skladnice na Jesenicah. O nadaljnjem razvoju zadeve bomo še poročali.

»Hajduk Janošik« na Jesenicah. Vse naše sodrugi in prijatelje opozarjamo, da bo kino »Radio« predvajal v petek, soboto in nedeljo velik film v slovaškem jeziku o »Hajduku Janošiku«. Hajduk Janošik je bil slovaški Matija Gubec, človek, ki si je vzel za svojo življenjsko nalogo borbo proti tujim izkoriščevalcem in zatiralcem svojega naroda, ki so s svojimi valpti pili kri Slovaka. Iz tega filma vidimo najboljšo, zakaj se Slovaki tudi danes borijo z vsemi silami, da ne pridejo ponovno pod jarem, ko so za osvoboditev izpod njega umirali tako veliki svobodoljci kakor je bil Hajduk Janošik. Film je v slovaškem jeziku, ki nam je zelo razumljiv in se bo predvajal pod pokroviteljstvom jeseniške Jugoslovansko-češkoslovaške lige.

Kako je bilo pri zadnjih volitvah

Razmerje glasov pri volitvah v narodno skupščino 5. maja 1935

Volilcev za narodno skupščino je bilo 3.908.313; volilo je volilcev 2.880.964 (73.7 odst.). Po uradnih poročilih je dobila lista Jevtiča 1.746.982 glasov, lista dr. Mačka 1.076.345 glasov. Druge liste so dobile malenkostno število glasov. Socialistična lista je bila razveljavljena. V celi državi je volilo 73.72 odstotkov volilcev, v Sloveniji samo 46.96 odstotkov.

Za listo Bogoljuba Jevtiča se je izreklo 125.160 volilcev ali 83.5 odst., za listo dr. Mačka 22.220 (14.8 odst.), za listo Dimitrija Ljotiča 2530 (1.7 odst.), za listo Božidarja Maksimoviča pa 47 volilcev.

Na Jevtičevi listi v dravski banovini je kandidiralo 59 kandidatov, na listi dr. Mačka 30, na Ljotičevi 27, na Maksimovičevi 28; izvoljenih pa je bilo 27 levtičevih in 2 kandidata na Mačkov listi.

Ze Jevtičeve volitve so pokazale, da se javno mnenje cepi v dva dela, režimski in opozicijski. Verjetno je, da pri teh volitvah pride ta tendenca še bolj do izraza.

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, izpolni svoje dolžnosti!

Dr. Reisman obsojen: 20 dni strogega zapora in 4000 din

Izvršitev celjske kazni 10 dni zapora in 1000 dinarjev.

Zadnja »Delavska Politika« je javila, da bo prinesla dolnjolendavsko senzacijo dr. Reismana, kakor hitro bo zadeva postala zrela. Volilna mrzlina pa je povzročila, da je »Slovenec« to lendavsko »nevšečnost« najvil že v nedeljo in v torek tudi objavil, toda po svojem starem receptu skrivljeno in prikrojeno. Mi smo hoteli čakati, da bo pravda rešena pred prizivnim sodiščem, ki bo stvar pravomočno razsvetlilo in razčistilo. Ker pa »Slovenec« izkrivljeno poroča in zamlčuje ravno bistvo zadeve, ozadje, zakaj je bil dr. Reisman obsojen in spada zadeva v borbo za izvajanje socialne zakonodaje, smo prisiljeni, da poročamo predno je bila izrečena zadnja beseda pred sodiščem. Čitatelji bodo na tem primeru zopet videli, s kakšnimi sredstvi vodi »Slovenec« svojo gonjo proti s. dr. Reismanu:

TOŽBA PROTI GROFICI ZICHY V BELTINCIH:

Ali mora delavec podpisati ob izstopu?

Po naročilu odpuščenega strojnika je vložil dr. Reisman proti grofici Zichy tožbo na plačilo mesečne plače, ki je grofica Zichy kurjaču ni hotela izplačati, ker ob izstopu iz službe ni hotel podpisati neke izjave. Kurjač je podpis odklonil zaradi tega, ker je moral delati pri grofici številne nadure, za katere ni dobil plačila po zakonu o zaščiti delavcev in je potem vložil tožbo za to nadurno delo v znesku 24.000 din. Izjave kurjač ni hotel podpisati, ker mu je bilo znano, da je že nebroj delavcev izgubil pravde za nadure, ker so ob izstopu podpisali izjave in so potem v pravih delodajalci s takimi izjavami dokazovali, da se je delavec s podpisom izjave odpovedal vsem svojim zahtevkom. Celotno najvišje sodišče. Stal sedemorice je odločil, da je taka izjava ob izstopu iz službe veljavna. Delavcem ni nič pomagala izjava, da se s takim podpisom niso ničesar odrekli, da niso vedeli, kaj so podpisali in da so jim pri podpisu pravili, da potrjujejo le prejem denarja, ali da ob podpisu ni bilo izjave, da se odpovejo zahtevku. Vse to je že pred odhodom iz službe dr. Reisman razložil kurjaču. Grofica Zichy take izjave tudi ni potrebovala, ker se vsako izplačilo vpiše v knjige in ima tudi uradnike za priče.

Po vloženi tožbi pa je grofica kurjaču nenaekrat izplačala zaslužek do izstopa in zatrdala pri sodišču, da tožba soloh ni bila potrebna, ker je kurjač zakrivil zakasnelo plačilo, ker ni podpisal izjave. Sodišče je nje-nim ugovorom ugodilo, zavrnilo kurjačevo zahtevo po plačilu stroškov tožbe in obsodilo kurjača, da mora plačati stroške tožbe grofice Zichy.

Obtožba dr. Reismana.

Nato je vložil kurjač po dr. Reismanu zoper grofico še tožbo na plačilo nadur in pisal, da se naj vzame pravda proč iz Dolnje Lendave, češ da tam ne gre po pravem. V smislu tega naročila je vložil dr. Reisman predlog, da se razsodijo sodnik odkloni, ker bi morala teči pravda za kurjača in še njegovega tovariša pri istem sodniku in se je poslužil odklonitvenega razloga pristranosti v smislu § 17 c. p. p. Sodišče je odklonitev zavrnilo in je nato prizadeti sodnik predlagal kaznovanje dr. Reismana zaradi prestopka žaljenja časti.

Zagovor:

Dr. Reisman pa se je skliceval na to, da je odklonil sodnika le po naročilu kurjača, svoje stranke, se s tem polužil le zakonite pravice, ki jo daje zakon vsaki stranki in tudi odvetniku kot zastopniku ter poudarjal, da ni imel nikakega namena žaliti sodnika, ki ga niti ne pozna in da je vloga sestavljena stvarno brez vsakih izpadov. Skliceval se je tudi na § 306 kazenskega zakona, ki določa, da odvetnika ni mogoče kaznovati zaradi žalitev, izvršenih v izvrševanju njih stanovskih pravic in dolžnosti in je v podobnem slučaju sodišče v Celju v prvi in drugi instanci oprostilo odvetnika dr. Zangerja. Kazenski sodnik v Dolnji Lendavi je vključ temu zagovoru dr. Reismana spoznal krivim in ga obsodil na:

20 dni strogega zapora in 4000 din nepogojno ter v izvršitev celjske pogojne kazni 10 dni zapora in 1000 din, tako da ima dr. Reisman skupno **30 dni zapora, od tega 20 dni strogega in 5000 din denarni kazni.**

Kot navedeno je vložen zoper to sodbo priziv.

Objavljamo pred rešitvijo v prizivni instanci, izzvani po »Slovencu«.

V ogledalu

Islam in socializem. V št. 3 »Glasnika vrhovnega starješinstva islamske verske zajednice« razpravlja Čamil Avdić o religijskih problemih in pravi: »... Lahko trdimo, da bo bodoča socialna organizacija ljudi drugačna, kot je današnja. Pa ne samo, da bodo nastopile izpremembe v tem pogledu, ampak tudi v filozofiji in religiji, pa tudi v politiki in etiki... V boju krščanstva z naukom filozofije smo videli, da je ono bilo poraženo... Religija ni v nevarnosti. Toda samo ena edina, večna in neizpremenljiva religija, ta pa je izključno le islam. Njemu ne preti nobena nevarnost od krščanstva, filozofije ali znanosti. Ne preti mu nevarnost od strani brezbožnih socialističnih doktrin... ker je on že davno predpisal odredbe o socialni enakosti ljudi

Poljedelcu in delavcu

Čvrste gumijaste opanke z ojačenim jermenom, vrhovi in peto. Čvrstota, trajnost in neopredljivost so odlike teh opank. Vse moške številke din 29.—, ženske din 25.—, otroške din 19.—.

Lakirane gumijaste opanke z ojačenim jermenom, so najboljša obutev za delavca in poljedelca. Posebno se odlikujejo po svoji čvrstosti, trajnosti in nizki ceni. Vse moške številke din 29.—, ženske din 25.—, otroške din 19.—.

Čevlji za delavca in poljedelca, iz močne kravine, s podplatom, ki ga ni mogoče raztrgati. Namenjeni so za štrpce, imajo široko obliko in se v njih hodi zelo udobno.

Gumij je edini material, ki ne prepušča vode. Delavec, ki dela na polju, v gozdu ali po kanalih, ne more biti brez take obutve. Prodajamo tudi lakaste čevlje in sicer vseh števil po novi znižani ceni za din 79.—.

Delavski pravni svetovalec

Rejenka (Sv. Anton)

Vprašanje: Pri velikem posestniku sem bila rejenka, potem pa sem odšla od njih v stran. Ker so me hoteli imeti nazaj, so mi obljubili plačati večji znesek, ako se vrnem, nakar sem se res vrnila. Plačali mi niso ničesar. Ali morem zahtevati s tožbo dotični znesek? Ali lahko zahtevam kako odškodnino za delo, ki sem ga na posestvu opravljala?

Odgovor: Obljubljenega zneska ne bodejte mogli iztožiti, ker so take obljube iztožljive le, če je o njih napravljena notarska pogodba. Pač pa lahko zahtevate primerno odškodnino za delo, ki ste ga vršili zadnja tri leta.

Nezgodna renta (Ptuj)

Vprašanje: Že pred dalj časa sem se kot sofer z avtomobilom ponesrečil ter je okrožni

in pravilni razdelitvi dobrin. — Kakor vidimo, islam v socializmu ne vidi nobene nevarnosti za vero in se islamska verska zajednica v tem razlikuje od katoliške cerkve, ki oznanja boj proti socializmu do iztrebljenja. Trditev, da je islam že davno predpisal odredbe o socialni enakosti ljudi in pravilni razdelitvi dobrin, je mogoče resnična, kakor je res, da uči nekaj sličnega tudi sveto pismo. Žal, da organizacija muslimanske družbe teh naukov islama v preteklosti ni upoštevala in jih — vsaj pri nas — ne upošteva niti danes.

urad tudi že zdavnaj uvedel postopanje radi rente, pa nisem, kljub temu, da je minilo že leto dni, odkar so me pregledali, prejel še nikakega odloka o renti, niti izplačane nobene rente, dasiravno sem pri okrožnem uradu uradno rešitev že ponovno. Kam naj se obrnem?

Odgovor: Po zakonu o zavarovanju delavcev imate v primeru, da okrožni urad neutemeljeno zavlačuje rešitev o Vaši rentni zahtevi, pravico, stvar predložiti naravnost sodišču delavskega zavarovanja, ki bo določilo okrožnemu uradu rok, v katerem mora izdati odlok o renti.

Neizvršeno zavarovanje (Ptuj)

Vprašanje: Bil sem uslužben kot sofer in sva se že takoj, ko sem službo nastopil, dogovorila z delodajalcem, da me bo zavaroval za primer nezgode. Že pred daljšim časom sem utrpel nezgodo in si je takrat izkazalo, da se delo-

dajalec ni držal dogovora in me ni zavaroval. Ponuja mi sicer neko odškodnino. Kake pravice imam v tem primeru?

Odgovor: Ker Vas delodajalec ni zavaroval in je s tem prekršil pogodbo, lahko od njega zahtevate plačilo tistega zneska, ki bi ga sicer dobili od zavarovalnice za slučaj, da bi bili zavarovani, kot je bilo dogovorjeno.

Českoslovaške industrije se selijo v Turčijo.

Po vesteh turških listov se nekatere trgovske in industrijske firme pogajajo v Turčiji, da bi smele premestiti svoja podjetja tja. Centralna oblast v Ankari o tem še ni odločala.

2500 Din potrebujete, da zaslužite 1000 Din mesečno doma. — Postranski zaslužek. Dopolni: Anos, Maribo, Orožnova 6

MALI OGLASI

Naši čitatelji kupujejo najcenejše pri naših inserentih!

Franc Kormann'ov nasl. Kari Ragg
Maribor, Gosposka ulica 3 — moda, galanterija, drobnarija in igrače vseh vrst. Največja izbira in najboljši nakup.

Priporoča se
SPECERIJSKA TRGOVINA
Delavski dom t. l. o. l.
Maribor, Frankopanova ulica 1.

FRANC REICHER, MARIBOR
Tržaška cesta 18, se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevnih cenah. Hitra in solidna izdelava. Bogata izbira modnega blaga.

KOLESA, GRAMOFONE,
šivalne stroje, otroške vozičke popravlja dobro in po kulantnih cenah znana trdka
JUSTIN GUSTINČIČ, mehanična delavnica,
MARIBOR, Tattenbachova ulica 14. Shramba koles čez zimo.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. Telefon št. 2324

Za konzercij izdaja in ureja »Adolf Jelen« v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Viktor Eržen v Mariboru.